

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA

BIURO OBSŁUGI RUCHU INICJATYW SPOŁECZNYCH BORIS

W 2009 R.

Spis treści:

- I. Cele i najważniejsze osiągnięcia BORIS
- II. Programy w Warszawie
- III. Obywatelskie Mazowsze
- IV. Pozarządowa Agencja Ewaluacji i Rozwoju
- V. Współpraca krajowa i zagraniczna
- VI. Struktura BORIS w 2009 r.

WARSZAWA, STYCZEŃ 2010

I. CELE I NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA BORIS

Działające od 1992 r. Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS jest niezależnym stowarzyszeniem wspierającym wszelką aktywność obywatelską, w tym organizacje pozarządowe oraz inicjatywy społeczne, w działaniach na rzecz dobra publicznego. Naszym celem jest zwiększenie efektywności rozwiązywania problemów społecznych dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu możliwości i sił tkwiących w społeczeństwie. Działania opieramy o zasady partnerstwa, współpracy i wzajemnego poszanowania. Uważamy, że państwo powinno włączać się tylko w te działania, z którymi zorganizowane grupy obywateli sobie nie radzą. Dlatego mottem naszej działalności jest zasada: *Tak mało państwa, jak to możliwe - tak dużo, jak to konieczne.*

Swoją misję wspierania aktywności obywatelskiej BORIS traktuje szeroko i kompleksowo, dlatego od początku naszego istnienia inicjowaliśmy lub też współtworzyliśmy duże ogólnopolskie projekty sieciowe wypracowujące nowe modele i metody działania. Pomagaliśmy przy tworzeniu m.in. Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, systemu Biur Porad Obywatelskich, Funduszy Lokalnych, Stowarzyszenia Trenerów Organizacji Pozarządowych. Powołaliśmy pierwsze Centrum Wolontariatu w Europie Środkowo-Wschodniej, zainicjowaliśmy program Centrów Aktywności Lokalnej oraz Federację Organizacji Służebnych MAZOWIA. Zajmujemy się aktywizacją obywateli do wspólnego działania, pomagamy wdrażać programy samopomocowe, aktywnie wspieramy powstawanie Partnerstw Lokalnych oraz podmiotów ekonomii społecznej. Jesteśmy również aktywni w sferze ewaluacji programów społecznych.

Pomagamy wielu liderom budować swoje organizacje, tworzyć programy współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i administracją samorządową, integrować trzeci sektor, wspierać powstawanie koalicji do rozwiązywania różnych problemów. Istotną częścią działania BORIS jest również współpraca międzynarodowa, w której czerpiemy z doświadczeń innych i sami dzielimy się swoim doświadczeniem z partnerami z Niemiec, Litwy, Rosji, Ukrainy, Wielkiej Brytanii.

II. PROGRAMY W WARSZAWIE

W roku 2009 działania BORIS finansowane ze środków Urzędu miasta Warszawa obejmowały swoim zakresem dwa programy wsparcia inicjatyw społecznych w Warszawie: „Warszawa – stolica inicjatyw lokalnych” oraz „Stołeczne Centrum Współpracy Obywatelskiej”.

1. Warszawa – stolica inicjatyw obywatelskich

Program ten, który BORIS realizował w latach 2004 - 2009 opiera się o 3 podstawowe sfery działań:

- Poradnictwo indywidualne
- Spotkania specjalistyczne i szkolenia
- Prace w Komisjach Dialogu Społecznego

BORIS udziela poradnictwa z szeroko rozumianego zarządzania organizacją pozarządową od 17 lat. Poradnictwo indywidualne dla przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczy powstawania i rozwiązania organizacji, zarządzania, rozwoju organizacji w różnych jej wymiarach, aspektów prawnych i prowadzenia księgowości.

Poradnictwo organizacyjne, prawne i księgowo odbywało się w siedzibie Stowarzyszenia przy ul. Ogrodowej 50 lok.1. W 2009 roku pracownicy i współpracownicy BORIS udzielili ok. 820 porad i informacji, w tym m.in.:

- 98 porad ogólnych
- 600 porad przez internet
- 36 porad księgowych
- 84 porad prawnych

Ponadto z czytelni i kawiarenki internetowej w siedzibie Stowarzyszenia skorzystało ok 20 osób.

Z analizy kart poradniczych wynika, że najczęściej pojawiające się w trakcie porad zagadnienia to: zakładanie stowarzyszenia, fundacji, pomoc w wypełnianiu formularzy do Krajowego Rejestru Sądowego, procedury wewnętrzne w organizacji (zebranie założycielskie, Walne, zmiany statutu, uchwały Walnego, Zarządu), ubieganie się o status Organizacji Pożytku Publicznego, zarządzanie zespołem, analizowanie aktualnej sytuacji w organizacji (kryzys, sposoby wychodzenia z kryzysu i wprowadzanie zmian), wewnętrzne wzmocnienie organizacji, wolontariat, planowanie przyszłych działań, pisanie projektów, wniosków o dotacje do różnych źródeł w tym do POKL/Europejskiego Funduszu Społecznego, pomoc w tworzeniu partnerstw i koalicji problemowych, mobilizowania ludzi do działań i in. Porady prawne dotyczą bardziej skomplikowanych problemów: odrzucona prośba o rejestrację lub status OPP w KRS, problemy prawne w kontaktach z darczyńcami, US, ZUS, prawo związane z użytkowaniem lokalu, konflikty związane z prawem pracy czy procedury prawne związane z zarządzaniem personelem, w organizacji, stosowania Ustawy o finansach publicznych, czy też Prawa zamówień publicznych. Porady księgowe natomiast dotyczą księgowania wpływów, kosztów i poniesionych wydatków, tworzenia budżetów, sprawozdań finansowych, rozliczeń dotacji i przygotowania dokumentów, dokumentowania kosztów (opisywanie faktur) zobowiązania wobec ZUS (składki na ubezpieczenie społeczne) i US, pomocy w konkretnych problemach podatkowych i z VAT, pomocy w utworzeniu na piśmie Zakładowej Polityki Finansowej.

Formularze oceny wykonania usługi poradniczej, prawnej i księgowej znajdują się w siedzibie stowarzyszenia do wglądu. Na karcie poradniczej oceniony jest również poziom satysfakcji z udzielonej porady. Większość porad ocenianych jest na poziomie wysokim i bardzo wysokim.

Ważnym elementem programu są organizowane spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin zarządzania i polityki społecznej. Trwają minimum 2 godziny i po spotkaniach często odbywają się konsultacje. Spotkania polegają na krótkich wykładach i następnie dyskusjach jak organizacje radzą sobie z konkretnymi problemami. W 2009 roku zorganizowaliśmy kilka spotkań, w których wzięło udział 65 osób, m.in. „Przygotowanie wniosku o dotacje – praca na formularzu” (14.09), „Wolontariat w biznesie” (19.10), czy „Prowadzenie biura w organizacji” (23.11).

Po spotkaniu, uczestnicy oceniają przydatność tematu spotkania w dalszej pracy organizacji. Z ocen uczestników wynika, że niemal wszyscy uważają spotkania ze specjalistami, za potrzebne, a zdobytą wiedzę chcą wykorzystać bezpośrednio w ich działalności. Podkreślają, że wybór tematów jest zgodny z ich zapotrzebowaniem, jak również chwalą sobie ciekawą formę spotkań.

W realizacji projektu BORIS współpracuje ze stałymi partnerami, a wśród nich:

- Urząd Dzielnicy Warszawa Wola – Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia, udostępnia salę w Urzędzie Dzielnicy Kancelaria Prawna - prowadzi porady prawne
- Centrum "Szpitalna" oraz Stowarzyszenie Klon Jawor – współpraca przy serwisie mazowsze.ngo.pl oraz dystrybucja informacji i broszur 3W (Warto Wiedzieć Więcej)
- Federacja Mazowia – udostępnia biuletyn informacyjny o wydarzeniach i otwieranych konkursach i grantach.

Informacje o działaniach poradniczych i spotkaniach ze specjalistami, które organizuje Stowarzyszenie BORIS są przekazywane i dostępne na stronach ngo.pl oraz boris.org.pl i warszawa.ngo.pl, a także wysyłane są emailem na ok. 350 adresów warszawskich organizacji pozarządowych. Oferta BORIS jest także opisana na miejskiej stronie um.warszawa.pl/ngo.

Pozostałe działania na rzecz Warszawy:

Stowarzyszenie BORIS prowadzi od 4 lat Mazowieckie Forum Pomocy Społecznej, w którym czynnie biorą udział dyrektorzy Ośrodków Pomocy Społecznej z Warszawy i Mazowsza. W Forum artykułowane są i rozwiązywane problemy, z którymi borykają się pracownicy socjalni. Wspomagamy również 4 koalicje/partnerstwa - na Mokotowie („Partnerstwo dla Mokotowa”, „Moje Wierzbno”, „Moje Sielce”) i na Ochocie („Koalicja na Rzecz Ochoty”). Koalicje są tworzone przez mieszkańców, lokalne organizacje pozarządowe i samorząd skupiając się wokół lokalnych problemów społecznych.

Przedstawiciele Stowarzyszenia BORIS uczestniczą w Komisji Dialogu Społecznego ds. Organizacji Wspierających (przewodniczymy tej Komisji). Regularnie organizowane spotkania Komisji przyczyniły się m.in. do wprowadzenia zmian w opiniowanym Programie Współpracy m.st. Warszawa z organizacjami Pozarządowymi na rok 2010.

Przedstawiciele Stowarzyszenia BORIS są też aktywnymi członkami dwóch ważnych ciał decyzyjnych i kontrolnych w woj. mazowieckim, a mianowicie Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz Komitetu Monitorującego Kontrakt Wojewódzki.

2. Stołeczne Centrum Współpracy Obywatelskiej (SCWO)

Celem działania Stołecznego Centrum Współpracy Obywatelskiej jest zwiększenie aktywności warszawskich organizacji niezależnych i inicjatyw obywatelskich w ich samodzielnym rozwiązywaniu problemów na rzecz zwiększania jakości życia mieszkańców Warszawy. W 2009 r. program SCWO był w 90% dofinansowany przez Urząd m.st. Warszawy.

Idea Stołecznego Centrum Współpracy Obywatelskiej powstała dzięki współpracy Pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych w Warszawie, Komisji Dialogu Społecznego i Stowarzyszenia BORIS. Centrum działa od listopada 2008, prowadzone jest przez Stowarzyszenie BORIS, jednakże przy realizacji zadań aktywnie współpracują największe warszawskie organizacje wsparcia, takie jak:

- Stowarzyszenie Klon/Jawor,
- Stowarzyszenie Centrum Aktywności Lokalnej CAL,
- Federacja Centrum Szpitalna,
- Fundacja Bank Żywności SOS,
- Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego,
- Federacja Organizacji Służebnych MAZOWIA.

Główne działania SCWO to informacja, szkolenia i doradztwo z zakresu:

- tworzenia i zarządzania organizacją pozarządową,
- aspektów prawnych działania organizacji pozarządowych,
- aspektów księgowo-finansowych działania organizacji,

a także animacja społeczna, budowanie sieci współpracy i partnerstw. W ramach SCWO prowadzony był także inkubator dla organizacji pozarządowych.

Stołeczne Centrum Współpracy Obywatelskiej udzieliło ponad 1000 informacji, zrealizowano 244 godzin konsultacji, przeprowadzono 48 szkoleń z takich tematów, jak:

- „Jak mierzyć efekty naszych działań, czyli ewaluacja w projekcie społecznym”
- „Kuźnia projektów EFS”
- „Praca metodą projektów”
- „I ty możesz zostać piarowcem...”
- Budżetowanie w organizacjach pozarządowych”
- Prawne aspekty zatrudnienia pracowników w organizacjach”
- Dokumentacja finansowa w organizacji
- „Przygotowanie projektu i wniosku o dotację”
- „podstawy systemu HACAP”
- „Kuźnia projektów EFS”
- „Darowizny finansowe i rzeczowe. Zasady księgowania i prowadzenia dokumentacji”
- „Imprezy specjalne jako narzędzie promocji i fundrasingu”
- „Zarządzanie magazynem żywnościowym”
- Pozyskiwanie darów i usług”
- „Nie mów tak jeśli chcesz powiedzieć nie – warsztaty asertywności”
- „Dokumentacja finansowa w organizacji pozarządowej”
- „Pozyskiwanie darów i usług:
- „Jak poprawnie wypełnić formularz wniosku o dotację”
- „Jak zbudować stronę internetową – warsztaty komputerowe”
- „Organizacje pozarządowe a domena publiczna”
- „Wystąpienia publiczne i praca z głosem”
- „Jak poprawnie wypełnić formularz wniosku o dotację”

Zrealizowano też szkolenia dedykowane warszawskim partnerstwom:

- Planowanie działań, zasady i struktura partnerstwa”
- „Rozwój społeczny – budowanie podstaw współpracy w partnerstwie”
- „Budowanie Partnerstw w praktyce”
- „Wniosek o dotację”

Ponadto przeprowadzono 19 spotkań w ramach grup wsparcia:

- „Jak najprościej napisać informację dodatkową”
- „Porozmawiajmy o nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego”
- „Własność intelektualna i prawa autorskie”
- „Jak czytać bilans księgowy”
- „Polityka wynagrodzeń w organizacjach pozarządowych”
- „Standardy zatrudnienia w organizacji”
- „Co zrobić z GIODO?”
- „Plan kont w organizacji jako narzędzie zarządzania”
- „Ustawa o stowarzyszeniach – czy zmiany są konieczne?”
- „Standardy pracy z osobami niepełnosprawnymi”

- „Jak wykorzystać nowoczesne technologie w pracy organizacji”
- „Standardy sprawozdawczości w NGO”
- „Polityka w organizacji czyli zasady rachunkowości stowarzyszeń i fundacji”
- „Prawne aspekty współpracy organizacji z mediami publicznymi”
- „Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. Czy wiesz, jakie masz obowiązki?”
- „Jakie fundusze pożyczkowe dla organizacji”
- „Lider organizacji pozarządowej, jak zachować dystans do samego siebie”
- „Jakiego prawa życzymy sobie w nowym roku?”

Zorganizowano także 10 spotkań specjalistycznych-seminariów:

- „Zespół, Przywództwo, Motywacja”
- „Praca metodą projektów”
- „Obywatelu weź się do dzieła?” – spotkanie w ramach kawiarenek organizowanych w czasie Dni Warszawskich Organizacji Pozarządowych.
- „I ty możesz zostać piarowcem na - czym polega praca z kamerą”
- „I ty możesz zostać piarowcem – wystąpienia publiczne”
- „Standardy dla Miasta Warszawy” - w ramach Mazowieckiego FIP
- „Centrum wsparcia organizacji pozarządowych – szanse i wyzwania” w ramach konferencji „Jak samorząd lokalny może współpracować z organizacjami pozarządowymi”

Seminaria dedykowane Partnerstwom w 2009 to:

- „Rozwój terenów rewitalizowanych Mokotowa – Sielce, Wierzbno, Służewiec Przemysłowy”
- „Rozwój społeczny terenów rewitalizowanych Mokotowa: Sielce i Wierzbno”

Rozpoczęty w ramach SCWO Program Rozwoju Partnerstw Warszawskich zakładał wsparcie inicjatyw partnerskiej współpracy międzysektorowej, na które składają się badania, edukacja, doradztwo i moderacja spotkań. W 2009 roku pracą edukacyjną objęte zostały 3 partnerstwa: 2 partnerstwa na Mokotowie („Moje Sielce” i „Moje Wierzbno”) oraz „Koalicja na rzecz Ochoty”.

Przeprowadzone w 2009 r. badanie miało na celu znalezienie i opisanie dobrych przykładów inicjatyw partnerskich i wspólnych projektów organizacji pozarządowych i instytucji publicznych na terenie m.st. Warszawy. Jako inicjatywę partnerską rozumiemy działanie minimum dwóch podmiotów (jednej organizacji i jednej instytucji publicznej) nakierowane na rozwiązanie jakiegoś problemu lub zaspokojenia jakiejś potrzeby. Do analizy wybrano takie inicjatywy partnerskie, jak Koalicja na rzecz Ochoty, Partnerstwo na rzecz Seniorów na Białołęce, Partnerstwo na rzecz młodzieży na Bielanach, partnerstwa mokotowskie „Moje Sielce” i „Moje Wierzbno”, Praska Sieć Pomocy Dziecku oraz Partnerstwo na rzecz dzieci z warszawskiej Pragi Północ.

Wybrane inicjatywy partnerskie były analizowane na podstawie danych zastanych oraz rozmów z przedstawicielami partnerów w kilku obszarach. Analizie poddano historię partnerstwa, funkcjonowanie partnerstwa, wspólne inicjatywy, efekty działań oraz plany na przyszłość.

W ramach animacji społecznej, w odpowiedzi na wnioski z badania warszawskich organizacji i inicjatyw sąsiedzkich przeprowadzonych w końcu 2008 roku w ramach projektu SCWO oraz w wyniku seminarium z udziałem przedstawicieli tego środowiska, powstała koncepcja Akademii Inicjatyw Sąsiedzkich, oparta na dziesięcioletnich doświadczeniach Stowarzyszenia CAL w zakresie aktywizowania i mobilizowania do działania społeczności lokalnych w całej Polsce.

W roku 2009 Akademia Inicjatyw Sąsiedzkich składała się z trzech modułów:

- programu edukacyjnego
- seminariów tworzących platformę współpracy i integracji oraz wymiany doświadczeń przedstawicieli warszawskich organizacji i inicjatyw sąsiedzkich
- wspólnego działania na rzecz aktywizacji mieszkańców warszawskich ulic, osiedli, dzielnic, m.in. w ramach kampanii „Czerwiec Aktywnych Społeczności”.

AIS była realizowana przez Stowarzyszenie Centrum Wspierania CAL z Warszawy.

W ramach Stołecznego Centrum Współpracy Obywatelskiej zrealizowany został także program szkoleniowy Inkubator Organizacji Pozarządowych. Celem programu była poprawa działania i profesjonalizacja 16 warszawskich organizacji pozarządowych. Profesjonalizacja ta odbywała się poprzez podnoszenie stanu wiedzy i rozwój umiejętności potrzebnych do sprawnego prowadzenia organizacją za pomocą szkoleń oraz seminariów i konsultacji poszkoleniowych zapewnionych uczestnikom Inkubatora. Realizatorem tego zadania była Federacja Organizacji Pozarządowych „Centrum Szpitalna”.

Jednym z priorytetów SCWO było w 2009 roku zwiększenie umiejętności wykorzystania społecznego zaangażowania obywateli w wolontariacką działalność na rzecz środowiska lokalnego w Warszawie poprzez udział w szkoleniach, doradztwie specjalistycznym, korzystaniu z *informatarium* i publikacji w ramach Warszawskiej Akademii Wolontariatu. Uczestnikami WAW było 24 liderów i koordynatorów warszawskich organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych współpracujących lub zamierzających rozpocząć współpracę z wolontariuszami, którzy wzięli udział w cyklu 3 szkoleń z zakresu organizacji pracy wolontariuszy. Tematyka szkoleń obejmowała takie zagadnienia, jak:

- organizację pracy wolontariuszy: „Jak zdobyć i zatrzymać wolontariusza”
- zarządzanie wolontariatem w organizacji: „Zarządzanie wolontariatem metodą projektu”
- aspekty prawne wolontariatu: „Formalno prawne i organizacyjne zasady współpracy z wolontariuszami”

Oprócz szkoleń wybrane organizacje miały możliwość skorzystania ze spotkań szkoleniowych na miejscu w swojej organizacji. W trakcie projektu odbyło się 120 godzin spotkań szkoleniowych. Ponadto 5 warszawskich organizacji otrzymało tytuł „Organizacja Przyjazna Wolontariuszom” (Stowarzyszenie Wolontariat Dobre Serce, Klub Wolontariusza Centrum Zdrowia Dziecka, Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska, Federacja Polskich Banków Żywności oraz Stowarzyszenie Mali Bracia Ubogim).

II. OBYWATELSKIE MAZOWSZE

BORIS jest jedną z nielicznych organizacji pozarządowych, która od wielu lat realizuje z powodzeniem programy wspierające rozwój Mazowsza. W 2009 r. BORIS swoje działania na obszarze województwa mazowieckiego prowadził głównie w obszarze wzmocnienia wybranych, konkretnych społeczności lokalnych w ich rozwoju społecznym.

Mazowiecka Sieć Partnerstw Lokalnych

W związku z możliwością korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej partnerstwa lokalne stają się atrakcyjnym narzędziem łączącym zasoby publiczne, prywatne i

społeczne. Jednak jak każda instytucja społeczna wymagają one stałego wsparcia, pomocy specjalistycznej w rozwoju i edukacji ich uczestników, wsparcia w diagnozie problemów i tworzeniu programów zdolnych im przeciwdziałać. Bez stałej pomocy zewnętrznej partnerstwa często nie znajdują dość wewnętrznej siły, aby pokonać najtrudniejszy pierwszy okres swojego istnienia. Dlatego Stowarzyszenie BORIS oferuje na Mazowszu taką pomoc społecznościom lokalnym, które – przy inspiracji i konkretnej pomocy BORIS - zawiązały formalne Partnerstwa Lokalne:

- Liw k/Węgrowska (Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Ziemi Liwskiej)
- Łomianki (Partnerstwo dla Łomianek)
- Pionki (Partnerstwo ARCHIPELAG)
- Słupno k/Płocka (Partnerstwo „Nasza 19”)
- Krasnosielc (Partnerstwo na rzecz rozwoju Ziemi Krasnosielckiej)
- Warszawa-Mokotów (Partnerstwo dla Mokotowa, Moje Sielce, Moje Wierzbno)
- Michałowice (Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Gminy Michałowice OGNIWO)
- Sochaczew (Partnerstwo „Teraz Sochaczew”)
- Powiat Żyrardowski (Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Powiatu Żyrardowskiego)

Partnerstwa te powstały z inicjatywy i przy wsparciu merytorycznym i organizacyjnym Stowarzyszenia BORIS oraz dofinansowaniu ze strony Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (program ROEFS), Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich oraz środków Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej i Wojewody Mazowieckiego.

W 2009 r. celem ogólnym działań BORIS było wsparcie funkcjonowania Partnerstw Lokalnych funkcjonujących na terenie Województwa Mazowieckiego oraz lokalną i regionalną promocję ich działalności i osiągnięć. Cel ten został zrealizowany poprzez świadczone Partnerstwom Lokalnym przez BORIS informacje i konsultacje, szkolenia stacjonarne i wyjazdowe oraz organizację 10 lokalnych seminariów nt. metody partnerstw i wojewódzkiej konferencji (Mazowieckie Forum Partnerstw Lokalnych). Ponadto w ramach projektu prowadzono internetowy serwis *partnerstwa.boris.org.pl*, a także wydana została książka prezentująca doświadczenia partnerstw („Partnerstwa dla przedsiębiorczości społecznej”). W wyniku prac BORIS w 2009 r. zostały także utworzone nowe partnerstwa lokalne:

- Partnerstwo Doliny Jeziorki (Gm. Piaseczno)
- Partnerstwo dla Rozwoju Ziemi Myszynieckiej
- Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Ziemi Różańskiej

Więcej na stronie *partnerstwa.boris.org.pl*

Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego na Mazowszu

BORIS od początku 2005 r. realizuje program ROEFS, którego celem jest zwiększenie umiejętności potencjalnych projektodawców EFS do przygotowania i wdrażania projektów, w szczególności partnerskich. W 2009 r. Stowarzyszenie pomagało potencjalnym projektodawcom Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z Ostrołęki i kilku okolicznych powiatów – organizacjom pozarządowym, jednostkom administracji publicznej, przedsiębiorcom.

W trakcie czwartej edycji programu w 2009 roku Stowarzyszenie BORIS zrealizowało takie działania, jak szkolenia ogólne i specjalistyczne, doradztwo, spotkania informacyjne nt PO KL, promocja projektu (strona www, ogłoszenia w prasie, udział w wydarzeniach lokalnych,

dystrybucja materiałów informacyjnych). Istotnym aspektem pracy ROEFS była pomoc w utworzeniu nowych Partnerstw Lokalnych w Myszyńcu i Różanie, a także wsparcie partnerstwa w Krasnosielcu i Makowie Mazowieckim.

Szkolenia w ramach Regionalnego Ośrodka EFS prowadzone były w modułach jedno lub dwudniowych. Jeden moduł trwał 8 godz. szkoleniowych. Wśród tematów było m.in. „Elementarz EFS”, „Rusz głowa – od pomysłu do projektu”, „Stosuj procedury”, „Przedsiębiorczość społeczna”, „Zarządzanie organizacją”, „Ewaluacja w projekcie EFS”, „Zarządzanie finansami w projekcie”, „Zamówienia publiczne” oraz „Pomoc publiczna”. Wszystkie szkolenia prowadzone były przez certyfikowanych trenerów metoda warsztatową. Fakt, że te same osoby brały udział w kilku oferowanych przez BORIS szkoleniach i że instytucje przysyłały nawet po kilku swoich pracowników świadczy z jednej strony o wysokiej jakości tych szkoleń, z drugiej zaś o potrzebie wiedzy po stronie beneficjentów EFS.

Poradnictwo w ramach programu prowadzone było zarówno w siedzibie ROEFS w Ostrołęce, jak i w formie konsultacji wyjazdowych. Usługi świadczone przez punkt poradniczy obejmowały doradztwo w zakresie:

- pomocy w wypracowaniu koncepcji projektowych,
- pomocy w przygotowaniu projektu,
- pomocy w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego,
- inspiracji i pomocy w zakresie tworzenia partnerstw projektowych
- pomocy przy organizacji struktury zarządzania projektami z EFS

Ponadto realizowano szereg działań o charakterze promocyjnym, m.in. przeprowadziliśmy spotkania promocyjno-informacyjnych i na bieżąco dystrybuowaliśmy materiały promocyjne na szkoleniach i w czasie doradztwa.

Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społecznej

Mazowieckie Forum Pomocy Społecznej zostało powołane w 2005 roku z inicjatywy kilku mazowieckich OPS oraz BORIS. W 2009 nazwa Mazowieckie Forum Pomocy Społecznej została zmodyfikowana. Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społecznej w pełnijszy odzwierciedla charakter i członków Forum. Celem Forum jest: podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej w województwie mazowieckim; wymiana doświadczeń oraz poszukiwanie najskuteczniejszych rozwiązań realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej; prezentowanie opinii członków Forum, wobec innych instytucji i organizacji. Forum jest jednostką autonomiczną i nie posiada osobowości prawnej, a Stowarzyszenie BORIS jest jego koordynatorem.

Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społecznej liczy ponad 100 przedstawicieli OPS z Mazowsza stanowiąc sieć wsparcia, możliwość wymiany doświadczeń, dyskusji na nurtujące problemy. Jego obecny kształt jest wynikiem ciągłego udoskonalania pracy Forum i wychodzenia naprzeciw potrzebom, które wyływają z codziennych spraw i problemów pracowników socjalnych. Uczestników Forum łączy chęć podnoszenia poziomu i doskonalenia pracy oraz kreślenia nowego obrazu pracownika socjalnego. Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społecznej jest sukcesem wszystkich Ośrodków Pomocy Społecznej, tworzących to nieformalne ciało, choć bez wątpliwości istotną rolę pełni w pracy Forum wybrany przez uczestników Zarząd. Członkowie Zarządu spotykają się raz na 3 miesiące w celu omówienia bieżących spraw, jak i wypracowania stanowiska Forum w różnych obszarach pomocy społecznej.

Co miesiąc odbywają się spotkania edukacyjne, na które zapraszani są eksperci z dziedzin będących szczególnym przedmiotem zainteresowania kierowników i dyrektorów OPS. W 2009 r. przedstawiciele jednostek pomocy społecznej zapoznawali się z następującymi tematami:

- „Korzyści dla Ośrodków Pomocy Społecznej z realizacji projektów systemowych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu”
- „Ekonomia społeczna w praktyce”
- "Ustawa o pracownikach socjalnych – wypracowanie zmian
- "Problemy, wyzwania i perspektywy dla Ośrodków Pomocy Społecznej"
- „Ustawa o pracownikach samorządowych”
- Równość szans kobiet i mężczyzn w projektach PO Kapitał Ludzki”
- Najnowsze zmiany w aktach prawnych”.
- „Kontrola w projektach systemowych oraz dobre praktyki wdrażania projektów systemowych”.
- „Dobre praktyki wdrażania projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej”
- „Perspektywy realizacji projektów systemowych w latach 2009-2013”

Więcej informacji znajduje się na stronie: mfops.boris.org.pl

Mazowieckie Forum Środowiskowych Domów Samopomocy

Mazowieckie Forum Środowiskowych Domów Samopomocy powstało w grudniu 2008 roku, dzięki inicjatywie członków-założycieli reprezentujących Środowiskowe Domy Samopomocy typu A, B i AB z terenu woj. mazowieckiego, działające na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Forum jest organizacją otwartą dla wszystkich zainteresowanych podnoszeniem poziomu i doskonaleniem funkcjonowania oparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin na Mazowszu, wymianą doświadczeń oraz poszukiwaniem najskuteczniejszych rozwiązań realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Co miesiąc odbywają się spotkania edukacyjne, na które zapraszani są eksperci z dziedzin będących szczególnym przedmiotem zainteresowania dyrektorów Domów. W 2009 r. przedstawiciele SDS zapoznawali się z następującymi tematami:

- „Pisanie projektów”
- "O seksualności osób chorych psychicznie"
- „Jak pokonać strach i przełamać stereotypy? O seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną”
- "Współpraca z rodzinami - jaka jest, a jaka być powinna"
- „Procedury bezpieczeństwa w Środowiskowych Domach Samopomocy”
- "ŚDS jutro – perspektywy zmian w funkcjonowaniu Domów"

Więcej informacji znajduje się na stronie: mfsds.boris.org.pl

Upowszechnianie idei samopomocy

Stowarzyszenie BORIS w 2009 r. kontynuowało promocję i wdrażanie modelu Klubów Samopomocy na Mazowszu. Z jednej strony prowadzone były działania wspierające istniejące już Kluby Samopomocy, z drugiej BORIS wspierał nowe Ośrodki Pomocy Społecznej w wykorzystywaniu tej metody pracy z klientem.

W 2009 BORIS zakończył wdrażanie programu "Nie jestem sam – samopomoc działa". Projekt realizowany był we współpracy ze Stowarzyszeniem Volkssolidaritaet z Berlina oraz przy wsparciu Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w latach 2007-2009. W realizacji projektu największy nacisk został położony na pracę poprzez grupy samopomocowe i wsparcia. W 25 społecznościach na Mazowszu podjęto działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu oraz marginalizacji blisko 350 osób nieradzących sobie samodzielnie ze swoimi problemami. W ramach 43 grup samopomocy wykreowano postawy aktywne życiowo w tych osobach. W ramach projektu wykształcono 40 animatorów grup samopomocowych. Łącznie przeszkolono 60 osób (3 grupy: I grupa podstawowa, II grupa podstawowa oraz grupa zaawansowana). Przeprowadzone 304 godziny edukacyjne (seminaria, szkolenia, wyjazdy studyjne). Utworzono ok. 20 koalicji problemowych złożonych z przedstawicieli różnych sektorów, pracujących nad rozwiązaniem konkretnych problemów związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu (min. osób starszych, długotrwale bezrobotnych, ofiar przemocy, samotnych matek, niepełnosprawnych itp.). Tematyka koalicji była ściśle związana z tematyką grup samopomocowych powstałych w danym środowisku. Została zainicjowana Mazowiecka Sieć Animatorów.

Więcej na stronie: samopomoc.boris.org.pl

Wsparcie Ekonomii Społecznej na Mazowszu

Projekt „Efektywnie Fachowo Skutecznie – wsparcie dla sektora ekonomii społecznej” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Stowarzyszenie BORIS realizuje od sierpnia 2008 (będzie on kontynuowany do końca lutego 2010). Głównym założeniem projektu jest wsparcie sektora ekonomii społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ponieważ sprawne podmioty ekonomii społecznej są szansą dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na ich funkcjonowanie na rynku pracy oraz integrację zawodową i społeczną. Dlatego też grupą docelową są podmioty ekonomii społecznej (zarówno już funkcjonujące jak i nowopowstałe) tj. organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, spółdzielnie pracy (niewidomych, inwalidów), stowarzyszenia JST, organizacje kościelne. Projekt zakłada kompleksowe wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej składające się z doradztwa, szkoleń oraz partnerskiej współpracy w społecznościach lokalnych.

W "Szkole Ekonomii Społecznej" uczestnicy kształcą się na dwóch poziomach. W roku 2009 została stworzona grupa edukacyjna podstawowa oraz zaawansowana w ramach II edycji Szkoły ES. Podstawowy program stworzony został dla osób pragnących zdobyć praktyczne umiejętności tworzenia i zarządzania podmiotami ekonomii społecznej. Zaawansowany program jest skierowany do osób posiadających już wiedzę i doświadczenie w dziedzinie ekonomii społecznej. Proces edukacyjny w ramach Szkoły Ekonomii Społecznej odbywa się poprzez szkolenia wyjazdowe, konsultacje indywidualne i grupowe oraz "prace domowe".

Poradnictwo dla podmiotów ekonomii społecznej udzielane jest w formie indywidualnej i grupowej w zależności od potrzeb klientów w siedzibie Stowarzyszenia BORIS po wcześniejszym ustaleniu terminu, jak i poza biurem na zaproszenie zainteresowanego. W Punkcie Doradczym dyżuruje doradca świadczący następujące usługi: informacja na temat zakładania organizacji pozarządowych i spółdzielni, informacje na temat procedur KRS, pomoc przy konstruowaniu statutu, podstawowe informacje na temat prowadzenia działalności gospodarczej, informacje o możliwości finansowania działalności gospodarczej.

Ponadto oferowane jest poradnictwo specjalistyczne w zakresie prawa, księgowości, zarządzania oraz tworzenia biznesplanu.

Jednym z elementów projektu było wypracowanie i promocja dobrych praktyk w zakresie wsparcia rozwoju ekonomii społecznej przez Partnerstwa Lokalne. Kilka Partnerstw – członków Mazowieckiej Sieci Partnerstw Lokalnych - osiągnęło ciekawe rezultaty, związane z aktywizacją kobiet wiejskich, tworzeniem strategii rozwoju przedsiębiorczości społecznej oraz wdrażania działań rewitalizujących zaniedbane społeczności Warszawy.

I tak w gminie Krasnosielc Partnerstwo na rzecz rozwoju Ziemi Krasnosielckiej skutecznie inicjuje powstawanie w poszczególnych miejscowościach Kół Gospodyń Wiejskich. Okazało się, że uczestniczki KGW zainteresowane są pozyskiwaniem środków finansowych poprzez sprzedaż usług (m.in. gastronomicznych) i wytwarzanych przez nie rękodzieł. Stąd w 2009 r. Partnerstwo pomogło grupie ponad 30 aktywnych kobiet wiejskich w założeniu nowego stowarzyszenia, które docelowo pozwoli im na pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz wprowadzenie działalności zarobkowej – jako działalności statutowo odpłatnej bądź gospodarczej.

Z kolei Partnerstwo „Nasza 19” na przełomie 2008 i 2009 r. pracowało nad nowelizacją gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i jako jeden z celów strategicznych przyjęło „Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i wsparcie powstawania nowych”. Do zadań w tym zakresie należy promowanie istniejącej spółdzielni socjalnej „Opieka” (jedna z nielicznych działających spółdzielni socjalnych na Mazowszu), rozwijanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, upowszechnianie spółdzielni jako metody przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej (Warsztaty Terapii Zajęciowej, uruchomienie działalności gospodarczej przez istniejące organizacje pozarządowe). Natomiast Partnerstwo Lokalne „Teraz Sochaczew” opracowało projekt programu, włączającego miejskie instytucje w proces wspierania przedsiębiorczości społecznej. Wzorem było Miejsko-Gminny Program Wspierania Ekonomii Społecznej w Powiecie Wałbrzyskim oraz Mieście Świdnica, a także analogiczny Program z gminy Żmigród z woj. dolnośląskiego.

W ramach Partnerstwa dla Mokotowa powstało narzędzie rewitalizacji i aktywizacji 3 obszarów zaniedbanych społecznie na terenie dzielnicy (Sielce, Wierzbno). W tych rejonach pracują zespoły rejonowe, czyli partnerstwa „Moje Wierzbno” i „Moje Sielce”, które łączą różne instytucje i środowiska w pracy aktywizującej mieszkańców i tworzącej infrastrukturę społeczną dla wsparcia działań na rzecz zaspakajania ich potrzeb. Pod koniec 2009 r. zespoły te otrzymały pierwsze dofinansowanie swoich działań w obszarze rewitalizacji społecznej na kolejny rok w ramach konkursu ogłoszonego przez Dzielnicę Mokotów.

Promocja Obywatelskiego Mazowsza poprzez rozwój stron internetowych

Realizując działania w obszarze wspierania inicjatyw obywatelskich BORIS stara się promować aktywne społeczności i środowiska na Mazowszu. Podobnie jak w latach poprzednich większość z programów stowarzyszenia opisywanych jest na specjalnych podstronach BORIS, w tym:

- cal.boris.org.pl
- samopomoc.boris.org.pl
- mfps.boris.org.pl
- roefs.ostrołęka.pl

- ewaluacja.org.pl
- partnerstwa.boris.org.pl
- zagranica.boris.org.pl

BORIS opiekuje się też regionalnym serwisem informacyjnym dla różnych inicjatyw obywatelskich z terenu województwa mazowieckiego „www.Mazowsze.ngo.pl”. Serwis ten – utworzony i prowadzony we współpracy z Towarzystwem Wzajemnej Informacji Stowarzyszenia KLON/JAWOR, a koordynowany przez BORIS – jest stale aktualizowaną witryną poświęconą informacji o wydarzeniach dotyczących organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu województwa mazowieckiego.

IV. POZARZĄDOWA AGENCJA EWALUACJI I ROZWOJU

Pozarządowa Agencja Ewaluacji i Rozwoju jest programem Stowarzyszenia BORIS zainicjowanym w 1996 roku. Program jest adresowany do liderów organizacji pozarządowych, sponsorów, grantodawców. Głównym celem Pozarządowej Agencji Ewaluacji i Rozwoju jest zwiększenie efektywności rozwiązywania problemów społecznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy obywatelskie, dzięki zastosowaniu monitoringu i ewaluacji jako podstawowych narzędzi podnoszenia jakości usług i działań społecznych.

W ramach programu realizowane są :

- ewaluacje zewnętrzne na rzecz podniesienia jakości usług i projektów społecznych realizowanych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy obywatelskie w Polsce,
- edukacja środowiska organizacji pozarządowych w zakresie samodzielnego przeprowadzania ewaluacji swojej pracy
- promocja ewaluacji i monitoringu wśród liderów trzeciego sektora

W 2009r. działalność PAEiR koncentrowała się na prowadzeniu ewaluacji projektów realizowanych przez instytucje publicznych finansowanych, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Przeprowadziliśmy następujące badania ewaluacyjne:

- ✓ Ewaluacja projektu systemowego pt. „Znaleźć najlepszego” realizowanego w ramach *Poddziałania 6.1.2 Wsparcie wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych*, PO KL.
- ✓ Ewaluacja szkoleń pilotażowych w zakresie dialogu społecznego, realizowanych w ramach projektu systemowego *Poprawa systemu dialogu społecznego oraz wzmocnienie instytucji i uczestników dialogu społecznego (Działanie 5.5, PO KL)*.
- ✓ Ewaluacja „Ocena stopnia realizacji celów V Priorytetu PO KL w kontekście tematyki i jakości wdrażania realizowanych projektów”.

Agencja rozpoczęła także, we współpracy z Ośrodkiem Ewaluacji, wieloletni projekt ewaluacji „Programu Rozwojowego Politechniki Warszawskiej”, współfinansowanego z PO KL.

Ponadto PAEiR prowadzi serwis internetowy ewaluacja.ngo.pl promujący wszelkie działania podejmowane w sektorze pozarządowym na rzecz ewaluacji i monitoringu, a także propagujący narzędzia samooceny opracowane przez Agencję.

Więcej na stronie *ewaluacja.org.pl*

V. WSPÓŁPRACA KRAJOWA I ZAGRANICZNA

W 2009r. przedstawiciele Stowarzyszenia BORIS aktywnie współpracują i wspierają działania kilku znanych polskich organizacji pozarządowych: Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu (2 członków Zarządu), Fundacja Domy Wspólnoty Chleb Życia (członek Rady Fundacji), Stowarzyszenie Trenerów Organizacji Pozarządowych (członek Zarządu oraz 3 osoby w Radzie Superwizorów STOP), Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT (członek Zarządu), Federacja Organizacji Służebnych MAZOWIA (członek Zarządu), Fundacja dla Polski (członek Zarządu), Fundacja Bank Żywności SOS w Warszawie (członek Rady Fundacji).

W 2009 r. BORIS kontynuował współpracę z Centrum Wsparcia GURT z Kijowa nad rozwojem ruchu samopomocy na Ukrainie. W ramach programu współfinansowanego ze środków norweskich i MSZ przez Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne przeszkolono 16 osób zainteresowanych tworzeniem grup samopomocy na Ukrainie, w zakresie nie tylko problematyki zdrowotnej (uzależnieni, chorzy, niepełnosprawni), ale też społecznej (samotne matki, osoby po przeżyciach traumatycznych, mniejszości seksualne) i środowiskowej (grupy mieszkańców, sąsiadów). Rezultatem projektu jest powstanie współpracującej ze sobą grupy koordynatorów samopomocy, powstanie 9 nowych grup samopomocy, rozwój pierwszej ukraińskiej strony internetowej o tej problematyce (*samodopomoga.org.ua*). Długofalowo dzięki powstałej sieci organizacji i instytucji zainteresowanych rozwojem samopomocy, w oparciu o koordynatora sieci – Centrum Wsparcia GURT z Kijowa – oraz poprzez stronę internetową zakłada się rozwój koncepcji samopomocy na Ukrainie.

VI. STRUKTURA BORIS W 2009

BORIS od 1992 r działało jako fundacja, a w 1999 r. zespół BORIS podjął decyzję o utworzeniu stowarzyszenia, aby kontynuować dotychczasową misję fundacji. Stowarzyszenie BORIS zostało zarejestrowane 12 marca 1999 (obecnie pod numerem KRS 0000149445). Na koniec 2009 r. władze Stowarzyszenia stanowili:

Prezes Zarządu – Paweł Jordan
Członek Zarządu – Dorota Pieńkowska
Członek Zarządu – Magdalena Krajewska

Dyrektor BORIS – Joanna Krasnodębska

W 2009 r. BORIS zatrudniał 11 osób na podstawie umowy o pracę, 3 na podstawie stałych umów zlecenia oraz 2 wolontariuszy i stażystów.

Stowarzyszenie prowadzi – obok działalności statutowo nieodpłatnej – również działalność gospodarczą w zakresie:

22, 11 Z: wydawanie książek, broszur i podobnych publikacji
80, 42, Z: organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych
74, 14 A: doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
75, 12 Z: kierowanie w zakresie działalności społecznej

Raport finansowy z działalności Stowarzyszenia BORIS w roku 2009 w załączeniu.